

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Центр заочної форми навчання
(повна назва факультету)

Кафедра банківської справи
(повна назва кафедри)

Допустити до захисту
Завідувач кафедри _____
(підпис)

Д.е.н., професор Кузнєцова Л.В.

_____
(прізвище та ініціали)

“ ____ ” _____ 20__ року

Дипломна робота

магістр
(освітньо-кваліфікаційний рівень)

з теми: **Забезпечення конкурентоспроможності банків в умовах фінансової
невизначеності**

Виконала: студентка 6 курсу, групи бзф 10м
спеціальності 72 «Фінанси, банківська
справа та страхування»,

спеціалізації «Банківська справа»

Геращенко О.В.

Керівник: к.е.н., старший викладач

Сергєєва О.С.

Рецензент: Ванецьянц А.Ю.

ОДЕСА - 2018 року

АНОТАЦІЯ

Предмет дослідження – фінансово-економічні відносини, що виникають у процесі забезпечення конкурентоспроможності на ринку банківських послуг.

Об’єкт дослідження – процес забезпечення конкурентоспроможності банків.

Мета роботи – обґрунтування теоретичних та розроблення практичних рекомендацій щодо забезпечення конкурентоспроможності банків.

Завдання: визначити економічну сутність таких понять як конкуренція, конкурентоспроможність банку, банківського продукту, стратегія конкуренції; надати характеристику чинників, що впливають на рівень конкурентоспроможності банків; дослідити інструментарій аналізу та оцінки конкурентоспроможності банківської установи; провести аналіз конкурентного середовища банків України; визначити ступінь конкурентоспроможності банків України; визначити основні напрями формування конкурентної стратегії розвитку банків.

Одержані результати можуть бути використані ПАТ АБ «Південний» для вдосконалення системи забезпечення конкурентоспроможності банківської установи.

Рік виконання дипломної роботи – 2017р.

Рік захисту роботи – 2018 р.

Ключові слова: конкуренція; конкурентоспроможність; управління конкурентоспроможністю; механізм управління конкурентоспроможністю банку; конкурентне середовище; конкурентні переваги; конкурентоспроможність банківської системи; метод надійності-прибутковості.

Дипломна робота містить 129 сторінок, 13 таблиць, 24 рисунків, список літератури з 94 найменувань, 8 додатків.

ABSTRACT

Subject of research – financial and economic relations that arise in the process of ensuring competitiveness in the market of banking services.

Object of research – the process of ensuring the competitiveness of banks.

Purpose – to study theoretical and practical recommendations for the competitiveness of banks.

The objectives: to determine the economic essence of such concepts as competition, bank competitiveness, banking product, competition strategy; provide a description of the factors influencing the level of competitiveness of banks; to explore the toolkit for analyzing and assessing the competitiveness of a banking institution; to conduct an analysis of the competitive environment of Ukrainian banks; determine the degree of competitiveness of Ukrainian banks; to identify the main directions of the formation of a competitive strategy for the development of banks.

The results can be used by the bank to improve management competitiveness bank.

Release year thesis - 2017.

Year of Protection - 2018.

Keywords: competition; competitiveness; competitiveness management; competitive mechanism of the bank; the competitive environment; competitive advantage; competitiveness of the banking system; method of reliability-profitability.

Thesis contains 129 pages, 13 tables, 24 figures, references with 94 names, 98 applications.

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКІВ.....	9
1.1. Економічний зміст банківської конкуренції, основні її ознаки та відмінності.....	9
1.2. Характеристика чинників, що впливають на рівень конкурентоспроможності банків.....	16
1.3. Науково-теоретичні підходи до управління конкурентоспроможністю банку.....	24
Висновки до першого розділу.....	35
РОЗДІЛ 2. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ	37
2.1. Сучасний фінансово-економічний стан банків України	37
2.2. Аналіз показників конкурентоспроможності банків.....	43
2.3. Характеристика науково-методичних підходів оцінки конкурентоспроможності банків.....	52
Висновки до другого розділу.....	65
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИХ ЗАСАД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКІВ УКРАЇНИ.	67
3.1. Процесна модель управління конкурентоспроможністю банку.....	67
3.2. Інтегральна оцінка конкурентоспроможності банку.....	80
3.3. Місце контрциклічного регулювання у забезпечення конкурентоспроможності банків.....	86
Висновки до третього розділу.....	102
ВИСНОВКИ.....	104
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	107
ДОДАТКИ.....	117

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Одним із важливих стратегічних завдань соціально-економічного розвитку України є створення та підтримка конкурентоспроможної банківської системи, яка слугує з одного боку, фінансовим базисом, з іншого – індикатором ефективності системи управління в усіх сферах економіки. Послідовний розвиток фінансового ринку, що адекватний сучасним кризовим умовам, вимагає перегляду принципів діяльності банків, підґрунтям яких виступає оптимальне використання конкурентного потенціалу.

З метою досягнення та збереження конкурентоспроможності банків за необхідне є створення ефективного механізму управління, який містить організацію та проведення комплексу заходів щодо збереження їх конкурентного стану. Особливо це актуально в умовах розгортання спіралі структурних дисбалансів в економіці України.

Зважаючи на непересічну важливість аналізу конкурентоспроможності банку, цілком природнім є пильна увага вітчизняних та зарубіжних дослідників до означеної теми. Характерним є також те, що, якщо вивчення проблеми власне конкуренції та конкурентної боротьби сягає середини XVIII ст. (в працях Ф. Кене, А. Сміта) та отримує подальший розвиток серед ідей представників класичної (Дж.С. Мілля, Д.Рікардо) та неокласичної (А. Маршалла, Е. Чемберліна, Дж. Робінсона) теорій, то дослідженню саме банківської конкуренції до середини XX ст. практично не приділялося суттєвої уваги.

Початок нової хвилі наукового інтересу відзначився публікаціями М.Портера. Значний вплив на розуміння означеної проблеми справили також праці таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як В. Адамик, З. Васильченко, Г.Вербицька, В. Вітлінський, І. Волошко, А. Гальчинський, Є. Глинський, В. Грушко, О. Дзюблюк, І. Кірцнер, В. Коваленко, С. Коваленко, С. Козьменко, Ю. Коробов, М. Котлер, О. Лаврушин, Ю. Лисенков, Д. Лук'яненко, І. Лютий, Т. Майорова, Д. Мізгулін, В. Міщенко, А. Мороз, С. Науменкова, О. Падалко,

А. Пересада, С. Реверчук, М. Савлук, Т. Сива, Н. Слав'янська, В. Хабаров, О. Шевцова, Ф. Шпиг та інші. Серед розробників сучасних методик дослідження конкурентоспроможності банківської установи варто назвати таких українських науковців: І. Волощук, О. Галиць, Т. Гірченко, О. Дубовик, Ю. Заруба, О. Кіреєв, А. Кузнєцова, І. Спіцина, Я. Спіцина, Л. Федулова, І. Фомін.

Предмет дослідження – фінансово-економічні відносини, що виникають у процесі забезпечення конкурентоспроможності на ринку банківських послуг.

Об'єкт дослідження – процес забезпечення конкурентоспроможності банків.

Мета роботи – обґрунтування теоретичних та розроблення практичних рекомендацій щодо забезпечення конкурентоспроможності банків.

Відповідно до поставленої мети в роботі **поставлено такі завдання:**

- визначити економічну сутність таких понять як конкуренція, конкурентоспроможність банку, банківського продукту, стратегія конкуренції;
- надати характеристику чинників, що впливають на рівень конкурентоспроможності банків;
- дослідити інструментарій аналізу та оцінки конкурентоспроможності банківської установи;
- провести аналіз конкурентного середовища банків України; визначити ступінь конкурентоспроможності банків України;
- визначити основні напрями формування конкурентної стратегії розвитку банків.

Інформаційною базою дослідження є чинні законодавчі та нормативні акти, що регулюють діяльність банків, офіційні матеріали Державного комітету статистики України, Національного банку України, Асоціації українських банків, Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України, праці вітчизняних і зарубіжних науковців.

Методи дослідження: теоретичне узагальнення, порівняння та систематизація (при дослідженні сутності понять «конкуренція», «банківська

конкуренція», «конкурентоспроможність банку»; визначенні видів та форм банківської конкуренції; виділенні факторів, що впливають на конкурентоспроможність банку); спостереження (під час дослідження стану банківської системи України та інтенсивності конкуренції в ній); порівняння (у процесі виявлення спільних і відмінних рис методик оцінки конкурентоспроможності банку); системного аналізу (при визначенні елементів системи та механізму управління конкурентоспроможністю банку); формалізації та економіко-математичного моделювання (у процесі розробки алгоритму оцінки конкурентоспроможності банку).

ВИСНОВКИ

Отже, банківська конкуренція являє собою безперервний і динамічний процес суперництва банків, небанківських фінансових інститутів і нефінансових підприємств, в ході якого вони прагнуть забезпечити собі міцне становище на ринку банківських та інших фінансових послуг. Аналіз конкуренції в банківському секторі здійснюється на основі дослідження поведінки банків як елементів банківського ринку. Оцінка рівня конкуренції обумовлена необхідністю визначення її особливостей та напрямків з метою удосконалення діяльності банків, підвищення рівня капіталізації.

Проаналізувавши всі отриманні розрахунки, ми бачимо, що банки які потрапили до 20 лідерів за активами, не потрапили в 20 лідерів за фінансовим результатом. В загалі, можемо сказати, що навіть по чотирьом досліджуваним характеристикам банки-лідери різняться між собою. Це свідчить про те, що й конкурентоспроможність у банків є багатофакторною і неможливо зробити висновки по одному чи двом показникам.

Маркетинговий аспект відображає ступінь значимості впливу банку на ринкову ситуацію і характеризується часткою банку на ринку банківських послуг.

Фінансовий аспект реалізованої конкурентоспроможності є свідченням досягнень певних фінансових результатів, які відображають ступінь конкурентного успіху банку.

Існує велика кількість розроблених як вітчизняних так і іноземних методик, за допомогою яких ми можемо визначити конкурентну позицію банків, але єдиної не існує. Методики оцінки є схожими між собою, але і кожна має нюанси та свої власні особливості.

Що ж стосується кластерного аналізу, то він на нашу думку досить точно поділяє банки на групи(кластери) за тими параметрами, за якими ми хочемо визначити конкурентоспроможність банків.

У роботі нами була наведена методика комплексної оцінки, за допомогою якої, враховуючи вже більше факторів ми можемо більш детально проаналізувати банки.

І на завершення зазначимо, що немало важливим для банків в утриманні своїх конкурентних позицій є макропруденційний нагляд, метою якого є збереження надійності банку.

Отже проаналізувавши всі данні ми можемо сформулювати наступні заходи для банків в цілому для того, щоб бути конкурентоспроможним та утримувати свої позиції:

1. Спрогнозувати можливості банківських установ щодо доцільності та системності застосування оригінальних сучасних методик оцінки конкурентоспроможності українських банків, що сприятиме покращенню результатів їх діяльності у жорсткому конкурентному бізнес-середовищі.

2. Запровадити системність стосовно визначення стану конкурентоспроможності та встановити відповідний уніфікований набір показників (критеріїв) її оцінки.

3. Активно використовувати методику оцінки конкурентоспроможності українських банків за такими конкурентними перевагами, як: кредитний портфель, клієнтська база, імідж банку, професійність менеджменту, готовність керівництва рятувати банк, фінансова стійкість.

4. Для ефективного управління кредитним портфелем, а отже для забезпечення конкурентоспроможності банку необхідно контролювати та упереджувати ризики, які можуть бути як у банків так і у певних споживачів банківських послуг, що фігурують на фінансовому ринку, особливо щодо здійснення кредитних операцій. Керівництву банків потрібно регулярно проводити аналіз стану кредитного портфелю та значно покращувати перебіг операцій, особливо, з проблемними кредитами.

5. Процес управління конкурентоспроможністю у контексті забезпечення фінансової стійкості має базуватися на застосуванні таких методів управління, як планування, аналіз, оцінки фінансового стану, контроль за діяльністю

банківської установи із застосуванням відповідного управлінського інструментарію (економічного, адміністративного тощо).

6. Доцільно керівництву банківських установ зважати на деякі позиції щодо покращення процесу управління, окрім тих, що мають бути визначені в основному внутрішньому організаційному документі – Кодексі корпоративної етики працівників банку, а саме: забезпечення високого рівня обслуговування клієнтів; формування спільної мети і прагнення її досягти шляхом єдності команди, яка працюватиме як одне ціле на засадах корпоративного духу; постійне навчання, набуття досвіду, підвищенні кваліфікації; пошук нових креативних ідей та їх реалізація.

7. Для кращого розуміння актуальності формування ефективної системи управління конкурентоспроможністю, для упередження критичних ситуацій доцільно проаналізувати і ті установи, що здобули дещо нижчі оцінки за критерієм «професійність менеджменту».

8. Моделювання іміджу банку, що є його образом в уявленні загалу і виступає як один з інструментів досягнення стратегічних цілей комерційного банку, має відбуватися за допомогою як зовнішніх так і внутрішніх факторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дубовик, О. В. Маркетинг у банку [Текст] : навчальний посібник / О.В. Дубовик, С. М. Бойко, М.А. Вознюк. – 2-ге вид. – К. : Алеута, 2007. – 275 с.
2. Макконнел К.Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика [Текст] / К.Р. Макконнел, С.Л. Брю ; пер. с англ. – М. : Республика, 1992. – 799 с.
3. Управління конкурентоспроможністю підприємства [Текст] : підручник / Ю.Б. Іванов, М.О. Кизим, О.М. Тищенко [та ін.]. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2010. – 320 с.
4. Пиндайк Р. Микроэкономика [Текст] / Р. Пиндайк, Д. Рубинфельд. – М. : Экономика, Дело, 1992. – 456 с.
5. Нікітін, А. В. Маркетинг у банку [Текст] : навч. посіб. / А. В. Нікітін, Г. П. Бортнікова, А. В. Федорченко ; за ред. А. В. Нікітіна. – Вид. 2-ге, без змін. – К. : КНЕУ, 2009. – С. 97.
6. Фомін, І. Конкурентна позиція банку: детермінанти визначення та методика оцінки [Текст] / І. Фомін // Вісник Національного банку України. 2003. – № 4. – С. 8–10.
7. Неизвестная Е.В. Маркетинговый аспект банковской конкуренции [Текст] / Е.В. Неизвестная // Проблемы экономики. – 2015. – №3.– С. 208-215.
8. Про банки та банківську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2000 № 2121-III — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
9. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг [Електронний ресурс] : Закон України від 12.07.2001 № 2664-III – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1087.807.6&nobreak=1>.
10. Про цінні папери та фондовий ринок [Електронний ресурс] : Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1088.1126.5&nobreak=1> – Заголовок з екрану.

11. Васильченко З.М. Методологічні аспекти дослідження сутності банківських установ як фінансових посередників [Текст] / З.М. Васильченко // Банківська справа. – 2008. – № 4. – С. 11-24.
12. Брегеда О. Послуги як продукт банківської діяльності [Текст] / О.Брегеда // Банківська справа. – 2003. – № 6. – С. 73 – 75.
13. Романенко Л.Ф. Банківський маркетинг [Текст] : монографія / Л.Ф. Романенко – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. – 484 с.
14. Хамидуллин А.В. Основные факторы конкурентного преимущества коммерческого банка в экономике региона [Текст] / А.В. Хамидуллин // Экономические науки. – 2011. - №1(74). – С. 78-80.
15. Коваленко В.В. Забезпечення конкурентоспроможності банків України в умовах структурних дисбалансів економіки України [Текст] / В.В. Коваленко // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2016. – Вип. 20. – Ч.2. – С. 149-152.
16. Єріс Л.М. Оцінювання індикаторів ринкової позиції банків у сучасних умовах розвитку фінансового ринку [Текст] / Л.М. Єріс // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 7. – С. 191-200.
17. Заруба Ю. О. Конкурентоспроможність комерційного банку [Текст] / Ю. О. Заруба // Фінанси України. – 2001. – № 2. – С. 119-124.
18. Вербицька Я.Є. Оцінка індикаторів ринкової позиції банків в сучасних умовах розвитку ринку банківських послуг [Текст] / Я.Є. Вербицька // Фінансові аспекти розвитку економіки України: теорія, методологія, практика: Збірник наукових праць молодих вчених та студентів. – 2015. – Т. 2. – С. 132-134.
19. Міщенко В. Капіталізація банківської системи України: сьогодення та перспективи [Текст] / В. Міщенко // Вісник Національного банку України. – 2013. – №8. – С. 11-17.
20. Коваленко Я.В. Конкурентна позиція банку: стратегічно-інноваційний аспект [Текст] / Я.В. Коваленко, О.Й. Шевцова // Вісник Дніпропетровського університету. – Серія «Економіка». – 2011. - № 5 (3). – С. 101-108.

21. Примостка Л. О. Аналіз банківської діяльності: сучасні концепції, методи та моделі [Текст] : монографія / Л.О. Примостка. – К. : КНЕУ, 2002. – 316 с.
22. Мескон, М.Х. Основы менеджмента [Текст] : учебник / М.Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури; ред. Л.И. Евенко. – англ. – М. : Дело, 2006. – 720 с.
23. Воронкова А. Концепція управління конкурентоспроможним потенціалом підприємства [Текст] / А. Воронкова // Економіст. – 2007. – № 8. – С. 14 – 17.
24. Россіхіна О.Є Основні фактори конкурентоспроможності підприємства [Текст] / О.Є. Россіхіна // Науково-виробничий журнал. – 2010 – № 2. – С. 184–187.
25. Швець І. Конкурентоспроможність країн сучасного світу: аналіз факторів впливу [Текст]/ І. Швець // Мережа аналітичних центрів України [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://dialogs.org.ua/ru/material/full/5/4449>.
26. Багрова І.В. Складові та фактори конкурентоспроможності [Текст] / І.В. Багрова, О.Г. Нефедова // Вісник економічної науки України. – 2007. – № 1. – С. 11–16.
27. Шпиг Ф.І. Аналіз конкурентоспроможності банків України [Текст] / Ф.І. Шпиг, І. В. Волошко // Економіст. – 2002. – № 12. – С. 56-61ю
28. Козьменко, С.М. Стратегічний менеджмент банку [Текст] : навчальний посібник / С.М. Козьменко, Ф.І. Шпиг, І.В. Волошко. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2003. – 734 с. – (Майстер-клас).
29. Роуз Питер С. Банковский менеджмент [Текст] : пер. с англ. со 2-го изд. / Питер С. Роуз. – М. : Дело, 1997. – 768 с.
30. Любунь О.С. Фінансовий менеджмент у банку [Текст] : навчальний посібник / О.С. Любунь, В.І. Грушко. — Навчальне видання. — К. : Слово, 2004. – 296 с.
31. Литвак Б. Г. Разработка управленческого решения [Текст] / Б.Г. Литвак. – М. : Дело, 2006. – 440 с.

32. Волощук І.П. Управління конкурентоспроможністю банків в умовах трансформаційної економіки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.04.01 «Фінанси, грошовий обіг та кредит» / Волощук Іван Петрович. – Київ, 2002. — 23 с.
33. Стадник В.В. Менеджмент [Текст] / В.В. Стадник, М.А. Йохна. – К. : Академвидав, 2003. – 464 с.
34. Ру Д. Управління [Текст] / Д. Ру, Д. Сульє / Пер. з фр. – К. : Основи, 1995. – 442 с.
35. Котлер Ф. Маркетинг менеджмент [Текст] / Ф. Котлер – СПб : Питер Ком, 1998. – 559 с.
36. Базилюк Я. Б. Конкурентоспроможність національної економіки : сутність та умови забезпечення [Текст] : монографія / Я. Б. Базилюк. – К. : НІСД, 2002. – 132 с.
37. Иванов Ю. Б. Конкурентоспособность предприятия: оценка, диагностика, стратегия [Текст] / Ю. Б. Иванов. – Х. : Изд. ХНЭУ, 2004. – 256 с.
38. Про Національний банк України [Електронний ресурс] : Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=679-14>
39. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб [Електронний ресурс] : Закон України від 23.02.2012 № 4452-VI – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4452-17/page7>.
40. Про заходи щодо забезпечення відновлення стабільності у банківській системі [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 08.10.2009 № 813/2009 XIV — Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=813%2F2009>.
41. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року [Електронний ресурс] : Постанова Правління Національного банку України від 18.06.2015 № 391. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0391500-15>.

42. Про порядок регулювання діяльності банків України [Електронний ресурс] Інструкція, затверджена Постановою Правління Національного банку України від 28.08.2001 № 368 – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0841-01> 213
43. Про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України [Електронний ресурс]: Інструкція, затверджена Постановою Правління Національного банку України від 24.10.2011 № 373. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11>.
44. Вовк В.Я. Сутність та зміст конкурентоспроможності банку [Текст] // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2011. – № 33 (ч. 2). – С. 23-28.
45. Портер М. Международная конкуренция [Текст] . – М: Международные отношения, 1993. – 798 с.
46. Ламбен Жан-Жак. Стратегический маркетинг. Европейская перспектива [Текст] : Пер. с французского. – СПб.: Наука, 2001. – 589 с.
47. Порядок визначення та затвердження рейтингової оцінки банку за рейтинговою системою CAMELSO [Електронний ресурс]: положення, затверджене Постановою Правління Національного банку України від 01.11.2016 р. № 393-рш. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123651.
48. Ключько Л.А. Забезпечення конкурентоспроможності банківських установ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.uabs.edu.ua.pdf>
49. Коваленко В. В. Проблеми становлення та розвитку банківської системи України [Текст] / В. В. Коваленко // Актуальні питання функціонування фінансового ринку в умовах кризових явищ світової економіки: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Одеса 20-21 квітня 2017 р.). – Одеса: ОНЕУ, 2017. – С. 7-13.
50. Міщенко В.І. Банківська система України: проблеми становлення та розвитку [Текст] // В.І. Міщенко, С.В. Науменкова // Фінанси України. – 2016. – №5. – С. 7-33.

51. Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442.
52. Доходи та витрати банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442.
53. Парасій-Вергуненко І. Оцінка конкурентоспроможності банків на основі матричного аналізу [Текст] / І. Парасій-Вергуненко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 11. – С. 25-32.
54. Тігіпко С.Л. Конкурентоспроможна банківська система: можливості досягнення та забезпечення в Україні [Текст] // Банківська справа. – 2005. – №2. – С. 63–70.
55. Галиць О.В. Визначення конкурентоспроможності банку та стратегії її підвищення [Текст] // Регіональна економіка (укр.). – 2007. – № 2. – С. 216-222.
56. Показники діяльності банків – АУБ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://aub.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=13023&menu=104&Itemid=112.
57. Bresnahan T. F. Empirical studies of industries with market power / T. F. Bresnahan // R. Schmalensee Handbook of Industrial Organisation / R. Schmalensee, R. D. Willig. - North-Holland, Amsterdam, 1989. – Pp. 1011-1057
58. Barros F. Portuguese banking sector: a mixed oligopoly? / F. Barros, L. Modesto // International Journal of Industrial Organization. – 1999. – № 17. – P. 869 – 886.
59. Brandenburger A. M. Co-opetition / A. M. Brandenburger, B. M. Nalebuff . – N.Y. : Doubleday, 2006. – 105 p.
60. Скокова М. В. Анализ конкурентной структуры банковской отрасли [Текст] / М. В. Скокова. – Москва, 2005. – 95 с.
61. Lau L. On Identified the Degree of Competition from Industry Price and Output Data / L. Lau // Economics Letters. – 1982. – Vol. 10. – p.87-92.
62. Panzar J. Testing for ‘Monopoly’ Equilibrium / J. Panzar, J. Rosse // Journal of Industrial Economics. – 1987. - № 25. - Pp. 443-456.

63. Bikker J. A. Measures of competition and concentration in the banking industry : a review of the literature / J. A. Bikker, K. Haaf // *Economic and financial Modelling*. 2002. – № 9. – P. 53-98
64. Рейтингове управління економічними системами [Текст] / [Богатов О. І., Лисенко Ю. Г., Петренко В. Л., Скобелєв В. Г.]. – Донецьк : Юго-Восток, 1999. – 109 с.
65. Гагауз В.М. Управління забезпеченням банківських позичок: теоретичний та практичний аспекти [Текст] : Монографія / В.М. Гагауз, В.В. Коваленко, Л.В. Кузнецова. – Х.: Вид-во «Діса плюс», 2016. – 204 с.
66. Уповноважені рейтингові агентства включені до Державного реєстру уповноважених рейтингових агентств [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://www.ssmsc.gov.ua/fund/rateagencies>.
67. Зверяков М. І. Управління фінансовою стійкістю банків [Текст] : підручник / М. І. Зверяков, В. В. Коваленко, О. С. Сергєєва. – Київ: «Центр учбової літератури», 2016. – 520 с.
68. Постанова Правління Національного Банку України №104 від 27.02.2014р. [Електронний ресурс] : — Режим доступу : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=5886553>
69. Постанова Правління Національного Банку України № 460 від 06.08.2009 р. «Про схвалення Методичних рекомендацій щодо порядку проведення стрес-тестування в банках України»
70. Стефанишина, А. Характеристика та аналіз методик оцінювання стійкості банків України та зарубіжжя [Текст] / А. Стефанишина // *Вісник НБУ*. – 2010. – № 11. – С. 62 – 66.
71. Коваленко В. В. Вплив асиметрії інформації на банківський сегмент фінансового ринку України [Текст] / В. В. Коваленко // *Економіка сьогодні: актуальні питання та аспекти інноваційного розвитку: зб. наукових праць з актуальних проблем економічних наук*. – Дніпропетровськ: Видавничий дім «Гельветика». - 2015. – С. 49-56.

72. Рейтинг стійкості банків за 3 квартал 2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minfin.com.ua/banks/rating/>.
73. Helfat Constance E., Finkelstein Sydney, Mitchel Will, Peteraf Margaret A., Singh Harbir, Teece David J., Winter Sidney G.. Dynamic capabilities: understanding strategic change in organizations. Blackwell Publishing, 2007 <http://www.m-economy.ru/art.php3?artid=21898>.
74. Teece David J. Explicating dynamic capabilities: the nature and microfoundations of (sustainable) enterprise performance // Strategic Management Journal. – 2007. – Vol. 28. – P. 1319-1350.
75. Гороховатський В. О. Розроблення програмного середовища для оперативного розрахунку фінансово-кредитних показників [Текст] / В.О. Гороховатський, А.М.Кобилін, Р.В.Семенцов // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2013. – № 1 (16). – С. 270–273
76. Крухмаль О.В. Конкурентоспроможність банку та банківського продукту: фактори впливу та оцінка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=3023>
77. Коваленко В. В. Вплив асиметрії інформації на банківський сегмент фінансового ринку України [Текст] / В. В. Коваленко // Економіка сьогодні: актуальні питання та аспекти інноваційного розвитку: зб. наукових праць з актуальних проблем економічних наук. – Дніпропетровськ: Видавничий дім «Гельветика». - 2015. – С. 49-56.
78. Коваленко В.В. Контрциклічне регулювання у забезпеченні стійкого розвитку фінансового ринку України [Текст] / В.В. Коваленко // Фінанси України. – 2017. – № 5. – С. 77-95.
79. Ocampo J.A. Capital-Account and Counter-Cyclical Prudential Regulations in Developing Countries / J.A. Ocampo // Discussion Paper No. 2002/82.- August 2002. – 25 p. - World Institute for Development Economics Research.

80. Міщенко В. Базель III: нові підходи до регулювання банківського сектору [Текст] / В. Міщенко, А. Незнамова // Вісник Національного банку України. – 2011. - №1. – С. 4-9.
81. Пирог О.В. Макропруденційне регулювання інвестиційної діяльності як механізм забезпечення стабільного розвитку національної економіки [Текст] / О.В.Пирог, Н.В. Шевченко // Економічний аналіз. – 2014. – Т. 18. – №. 1. – С. 63-70.
82. Науменкова С.В. Макропруденційні інструменти в механізмі забезпечення фінансової стабільності [Текст] / С. В. Науменкова, В. І. Міщенко // Фінанси України. – 2015. – № 10. – С. 53-76.
83. Strengthening the resilience of the banking sector / BCBS / Consultative document / December 2009 / 80 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bis.org/publ/bcbs164.htm>.
84. Basel III: A Global Regulatory Framework for More Resilient Banks and Banking Systems. December 2010 (rev. June 2011) / Basel Committee on Banking Supervision.- 2010. –68 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf>.
85. Міщенко В. Базель III: нові підходи до регулювання банківського сектору [Текст] / В. Міщенко, А. Незнамова // Вісник Національного банку України. – 2011. - №1. – С. 4-9.
86. Зверяков М.І. Банківський капітал: вимоги Базеля III [Текст] / М.І. Зверяков, В.В. Коваленко // Фінанси України. – 2011. – № 6. – С. 13-23.
87. Eleventh progress report on adoption of the Basel regulatory framework. October 2016 / Basel Committee on Banking Supervision. - 2016. – 38 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bis.org/bcbs/publ/d388.htm>.
88. Guidance for national regulators to use countercyclical capital buffer. Basel, Bank for International Settlements. – December 2010. – 27 p. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bis.org/publ/bcbs187.pdf>.
89. Про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями

- [Електронний ресурс]: положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 25.01.2012 № 23. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>.
90. Про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями [Електронний ресурс]: положення, затверджене постановою Правління Національного банку України від 30.06.2016 № 351. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>.
91. Что такое контрциклический буфер капитала? [Электронный ресурс]. – БДМ. Банки и деловой мир. – Режим доступа: <http://is.park.ru/doc.jsp?urn=51564781>.
92. Orkida (Findiku) I. Financial crisis. Implementation of macro- and micro-prudential regulate / I. Orkida (Findiku), G. Gentiana // Review of Applied Socio-Economic Research. – 2013. - Volume 5, Issue 1/ 2013.- pp. 83-92.
93. Countercyclical capital buffer proposal / BCBS / Consultative document / July 2010, 42 p. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bis.org>.
94. Базель III: глобальний підхід к регулюванню для забезпечення підвищеної устойчивости банків и банківських систем. Базель: Банк міжнародних расчетов, 2010. 69 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf>.